

Howest bachelorproef

“Een bachelorproef is een afsluitende toets waarin een student of een team van studenten een casus/ontwerp/probleem uit het werkveld op een kritische, reflectieve en onderzoeksgerichte wijze exploreert, analyseert en hiervoor een oplossing bedenkt, een advies formuleert, een toegevoegde waarde geeft,”
– Howest diensten onderwijs en onderzoek

Decretale bepalingen

Het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs (Structuurdecreet – 30 april 2004) bevat geen bepalingen inzake de bachelorproef. Het decreet geeft wel een definitie van (professioneel gerichte) bacheloropleidingen: “Bacheloropleidingen zijn ofwel professioneel gericht ofwel academisch gericht. Professionele gerichtheid houdt in dat de opleidingen gericht zijn op de algemene vorming en de verwerving van professionele kennis en competenties, gestoeld op de toepassing van wetenschappelijke of artistieke kennis, creativiteit en praktijkkennis. Meer in het bijzonder hebben professioneel gerichte bacheloropleidingen tot doel de studenten te brengen tot een niveau van algemene en specifieke kennis en competenties nodig voor de zelfstandige uitoefening van een beroep of groep van beroepen.”

Voor masteropleidingen geeft het Structuurdecreet wel een definitie van de masterproef als afsluitende toets: “Werkstuk waarmee een masteropleiding wordt voltooid. Daardoor geeft een student blijk van een analytisch en synthetisch vermogen of van een zelfstandig probleemoplossend vermogen op academisch niveau of van het vermogen tot kunstzinnige schepping. Het werkstuk weerspiegelt de algemeen kritisch-reflecterende ingesteldheid of de onderzoeksingesteldheid van de student.”

Niveaubepaling en accreditatiekader

Op 27 juni 2012 heeft de Vlaamse regering beslist tot een wijziging van het Structuurdecreet wat het stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie betreft. Hierin wordt het belang van afsluitende toetsen als niveaubewaking voor een hoger onderwijs opleiding beklemtoond. De link met leerresultaten en niveaurescriptoren is hier essentieel. Leerresultaten bepalen wat een lerende verwacht wordt te doen bij het afronden van een leertraject en de wijze waarop het geleerde kan worden getoond. De opleidingsspecifieke leerresultaten voldoen aan het, door NVAO gevalideerde, Vlaamse domeinspecifieke leerresultatenkader (DLR) en bieden de mogelijkheid aan instellingen voor unieke profilering. De niveaurescriptoren zijn geïntegreerd in de formulering van de leerresultaten. Volgende niveaurescriptoren zijn geldig voor een bacheloropleiding (VKS 6):

- kennis en inzichten uit een specifiek domein kritisch evalueren en combineren;
- complexe gespecialiseerde vaardigheden toepassen, gelieerd aan onderzoeksuitkomsten;
- gegevens verzamelen en interpreteren en geselecteerde methodes en hulpmiddelen innovatief aanwenden om niet-vertrouwde complexe problemen op te lossen;
- handelen in complexe en gespecialiseerde contexten;

- functioneren met volledige autonomie en een ruime mate van initiatief;
- medeverantwoordelijkheid opnemen voor het bepalen van collectieve resultaten.

Tijdens het visitatie- en accreditatieproces van een opleiding wordt getoetst indien de beoogde leerresultaten op het gewenste niveau (VKS 6 voor PBA) bereikt worden. Hiervoor dient de opleiding te voorzien in transparantie van de evaluatiemethodologie (toetsbeleid) en niveaubewaking via de afsluitende toetsen.

Howest visie en strategisch plan

De Howest visie formuleert:

“In een multidisciplinaire context wil Howest onderwijs, onderzoek en dienstverlening in elke opleiding integreren en creëert hierdoor een meerwaarde voor de student, de medewerker en de maatschappij.”

Verschillende strategische doelstellingen verfijnen de aanpak om deze visie te realiseren.

Anticiperend op nieuwe trends en behoeften moet elke opleiding praktijkgericht onderzoek en maatschappelijke dienstverlening realiseren in samenwerking met het brede werkveld. Tijdens hun leerproces dienen de studenten actief betrokken te zijn bij de interpretatie van deze onderzoeksuitkomsten (cfr. niveaudecriptoren VKS 6).

Howest visie op bachelorproef

Gelet op de doelstellingen inzake niveaubepaling van een professionele bacheloropleiding (niveaudecriptoren VKS 6) en de visie van Howest inzake integratie van onderwijs, praktijkgericht onderzoek en maatschappelijke dienstverlening, kiest Howest voor een bachelorproef in elke bacheloropleiding:

- enerzijds als een afsluitende toets waarbij de student het leerresultaat “De NYP hanteert een onderzoeksgerichte houding om een complex en gespecialiseerd beroepsprobleem autonoom, creatief en met een ruime mate van initiatief op te lossen en dit te rapporteren en te presenteren” kan aantonen. Dit is een competentie die de student verwerft op niveau bachelor (VKS 6) omdat hij hiervoor:
 - kennis en inzichten uit een specifiek domein kritisch evalueert en combineert;
 - complexe gespecialiseerde vaardigheden toepast, gelieerd aan onderzoeksuitkomsten;
 - gegevens verzamelt en interpreteert en geselecteerde methodes en hulpmiddelen innovatief aanwendt om niet-vertrouwde complexe problemen op te lossen;
 - handelt in complexe en gespecialiseerde contexten;
 - functioneert met volledige autonomie en een ruime mate van initiatief;
 - (medeverantwoordelijkheid opneemt voor het bepalen van collectieve resultaten) (afhankelijk van bachelorproef individueel of in groep)
- anderzijds als een potentieel en opportuniteit in functie van onderzoeksresultaten en te exploreren onderzoeksdomein(en) (zaainiveau onderzoeksprojecten):
 - bachelorproeven als reële testomgeving voor onderzoeksresultaten;

- zaainiveau voor opstarten nieuwe onderzoeksdomeinen;
- mogelijkheid tot maximaliseren van de maatschappelijke opdracht (1+1=3);
- contacten met het werkveld;
- vinger aan de pols en actualisering van het curriculum.

Definitie en eigenschappen van de bachelorproef

Uit de Howest visie op de bachelorproef ontstaat volgende definitie:

“Een bachelorproef is een afsluitende toets waarin een student of een team van studenten een casus/ontwerp/probleem uit het werkveld op een kritische, reflectieve en onderzoeksgerichte wijze exploreert, analyseert en hiervoor een oplossing bedenkt, een advies formuleert, een toegevoegde waarde geeft,”

Eigenschappen van de bachelorproef:

- gebaseerd op een werkveld gerelateerd probleem/casus: 80% van de bachelorproeven zijn op vraag van werkveld (20% zaainiveau voor nieuwe onderzoeksdomeinen);
- betrokkenheid van het werkveld (onderwerp, begeleiding, evaluatie);
- ruimte voor eigen interesses/talenten van student;
- individueel of in team (individuele doelstellingen en evaluatie bij teamwork!);
- student is projectverantwoordelijke;
- documenteren/evalueren van product en proces;
- vormvrijheid van output rekening houdend met cultuur van werkveld;
- opleiding voorziet groeipad voor onderzoekscompetenties.

Relatie bachelorproef – stage

Een stage is een opleidingsperiode vooral gericht op het opdoen van ervaring, in de vorm van actief verblijf van bepaalde duur (enkele weken tot enkele maanden) in de praktijk. De bedoeling van een stage is het aantonen van de beroepsgerichte competenties in een reële werkveldomgeving. Een bachelorproef kan gekoppeld worden aan een stageplaats. Deze stage kan een plaats zijn van verwondering, ideegeneratie, productrealisatie en testomgeving.

Stakeholders bachelorproef

Verschillende stakeholders zijn betrokken bij het proces van de bachelorproef:

- de student: projectverantwoordelijke;
- de Howest promotor: begeleiding en evaluatie vanuit de opleiding;
- de externe promotor: aanvragen, begeleiding en evaluatie vanuit het werkveld;
- werkveldjury: eindproduct beoordeling;
- diensten onderwijs en onderzoek: ondersteunend.

Bachelorproefovereenkomst

Analoog als voor stages, wordt voor elke bachelorproef een overeenkomst gesloten tussen alle betrokken partijen (Howest, student en derde partij) voor de regeling van de eigendomsrechten, openbaarheid van resultaten, ...